

CRNA GORA
SKUPŠTINA
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj: 00- 72/14-44/4
EPA 611 XXV
Podgorica, 10. mart 2015. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA
Na osnovu čl. 69 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa 47. sjednice, održane 5. marta 2015. godine, podnosi Skupštini

I Z V J E Š T A J O RAZMATRANJU GODIŠNJEG IZVJEŠTAJA NACIONALNOG MEHANIZMA ZA PREVENCIJU TORTURE ZA 2013. GODINU, koji je Skupštini Crne Gore podnio Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore

Odbor za ljudska prava i slobode na 47. sjednici, održanoj 5. marta 2015. godine, kao nadležni odbor, razmotrio je Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2013. godinu, koji je u skladu sa članom 48 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Službeni list Crne Gore“, br. 42/11 i 32/14) i Zakonom o potvrđivanju Opcionog protokola uz Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka („Službeni list Crne Gore“- Međunarodni ugovori, broj 9/08) Skupštini Crne Gore podnio Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore Šučko Baković u uvodnom obrazloženju je saopštio da je Nacionalni preventivni mehanizam u 2013. godini sproveo svoje aktivnosti na osnovu godišnjeg plana rada i da su obilasci prostorija u kojima se nalaze lica lišena slobode obavljani su u skladu sa dobrom praksom Evropskog komiteta za prevenciju torture i po sistemu „korak po korak“, kroz razgovor sa rukovodećim licima u ustanovi, saglasno unaprijed utvrđenom rasporedu. Obilascima su obuhvaćene sve prostorije i mjesta u kojima se nalaze ili mogu nalaziti lica lišena slobode, sagledani uslovi smještaja, zajedničke prostorije, radne prostorije, prostorije za rekreaciju, ambulante, toaleti, prostorije za porodične posjete, opšte posjete, prostorije za razgovor sa advokatom, poligoni za boravak i aktivnosti na otvorenom i drugi pomoćni objekti i prostorije.

Zaštitnik je naglasio da je Nacionalni preventivni mehanizam partnerski mehanizam državnim institucijama i njegov cilj je prevencija torture, poštovanje i unapređenje ljudskih prava lica lišenih slobode, kao ranjive kategorije. Istakao je da je krajnji cilj postizanje željenih standarda u ovoj oblasti na najbrži i najbezbolniji način.

Ukazao je da nedostatak prostora i prenatrpanost u zatvorima još uvijek zabrinjavaju, što je neophodno riješiti u doglednoj budućnosti. Značajan broj problema moguće je riješiti boljom organizacijom.

Zaštitnik je istakao da su u razgovoru prilikom obilazaka zadržana lica u policijskim prostorijama, pritvorena ili osuđena lica u objektima ZIKS-a saopštila da je odnos službenika prema njima korektan i profesionalan, što ukazuje na zaključak da u 2013. godini nije bio nijedan slučaj torture. Pojasnio je da je bio jedan slučaj sumnje na torturu koji je u Instituciji Zaštitnika završen u 2014. godini i nije utvrđeno da je u konkretnom slučaju bilo torture.

Detaljno su predstavljene sve preporuke koje je Zaštitnik kao Nacionalni mehanizam za prevenciju torture uputio nadležnim organima: Ministarstvu pravde, Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, Ministarstvu unutrašnjih poslova- Upravi policije, a u vezi sa stanjem u: prostorijama za zadržavanje u organizacionim jedinicama Uprave policije - Ministarstva unutrašnjih poslova, Istražnom zatvoru u Bijelom Polju, Zatvoru za kratke kazne u Bijelom Polju, Zatvoru za kratke kazne Podgorica i Kazneno popravnom

domu Spuž. Naglašeno je da je u međuvremenu značajan broj upućenih preporuka realizovan ili je djelimično realizovan, dok određeni broj njih nije.

Kontrolnom posjetom Istražnom zatvoru u Podgorici, Zaštitnik je kao Nacionalni preventivni mehanizam konstatovao da je ZIKS učinio značajne napore da ispuni date preporuke, u kratkom periodu od izvršenog pregleda. Od ukupno 31 date preporuke ispunjeno je 18, djelimično su ispunjene dvije, a 11 nije ispunjeno.

Kontrolnom posjetom Specijalnoj bolnici za psihijatriju u Dobroti utvrđeno je da dvije zahtjevne preporuke, iz okvira nadležnosti NPM-a, još uvijek nijesu ispunjene, a odnosile su se na procjenu opravdanosti prekomjerno dugog boravka pacijenata na socio-rehabilitacionom odjeljenju i na izmještanje sudskog odjeljenja, u šta su se uvjerali i članovi Odbora za ljudska prava i slobode prilikom posjete ovoj Ustanovi, 2. marta 2015. godine.

U skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore na sjednici su učestvovali: Slavica Rabrenović, generalna direktorica Direktorata za izvršenje krivičnih sankcija u Ministarstvu pravde, Miljan Perović, direktor Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija i Milan Radović, koordinator Programa ljudskih prava u NVO "Gradanska alijansa" koji su bili jedinstveni u ocjeni da je u proteklom periodu, zajedničkim djelovanjem svih nadležnih organa, postignut značajan napredak u oblasti ljudskih prava lica lišenih slobode.

Konstatovano je da se u kontinuitetu ulažu naponi na ispunjenju preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja i nevladinog sektora.

Generalna direktorica Direktorata za izvršenje krivičnih sankcija u Ministarstvu pravde je istakla da je Evropski komitet za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja 2008. godine uputio Crnoj Gori 44 preporuke, a da je tokom posjete u junu 2013. godine konstatovao da je značajan broj preporuka ispoštovan i tom prilikom uputio 24 preporuke, od kojih je 11, koje se najvećim dijelom odnose na zdravstvenu zaštitu, ostalo nerealizovano.

Podsjetila je da je realizacija svih preporuka planirana kroz Akcioni plan Vlade Crne Gore za Poglavlje 23. Saopštila je da, za sada, nema uslova za izgradnju nove zatvorske bolnice, te da su predstavnici Razvojne banke Savjeta Evrope sugerisali da se renovira postojeća zdravstvena ambulanta u ZIKS-u, a da se izgradi novi zatvor u Bijelom Polju. Obavijestila je da će pitanje zdravstvene zaštite biti regulisano novim zakonom o izvršenju kazne zatvora, novčane kazne i mjere bezbjednosti, koji će uskoro biti na sjednici Vlade Crne Gore i njenih radnih tijela, a nakon toga i u skupštinskoj proceduri. Navedeni zakon u potpunosti je usaglašen sa međunarodnim standardima, a za njega su dobili podršku ekspertskeg tima iz Njemačke i pozitivno mišljenje Evropske komisije. Jedna od novina predviđena novim Predlogom zakona je izvršenje kazne zatvora u prostorijama za stanovanje, što postoji u Krivičnom zakoniku, ali tek sada je stvoren uslov da kroz ovaj zakon bude izvršeno.

Ukazala je da su do sada nadzor nad mjerom obaveznog psihijatrijskog liječenja u Specijalnoj bolnici za psihijatriju "Dobrota" u Kotoru vršili ovlašćeni službenici Ministarstva pravde, ali je procijenjeno da time ne treba da se bave pravnici, već ljekari, tako da će zakonom biti regulisano da nadzor nad ovom mjerom ubuduće vrši ljekarski tim Ministarstva zdravlja.

Direktor Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija je saopštio da su ZIKS i Ministarstvo pravde, uvažavajući preporuke Ombudsmana, CPT-a i nevladinog sektora, Budžetom za 2014. i 2015. godinu opredijelili značajna sredstva za poboljšanje stanja u ovim ustanovama. Početkom i sredinom 2014. godine u adaptaciju Zatvora u Bijelom Polju je uloženo oko 150.000 eura kako bi se poboljšali uslovi do izgradnje novog zatvora. U tu svrhu Vlada je krajem prošle godine formirala međuresorni radni tim radi pripreme izgradnje novog zatvora u Bijelom Polju. U saradnji sa Razvojnou bankom Savjeta Evrope priprema se studija izvodljivosti koja bi trebalo da bude gotova do kraja juna 2015. godine, nakon čega se očekuje raspisivanje javnog poziva za idejni i glavni projekat. Sa lokalnom samoupravom u Bijelom Polju dogovara se lokacija koja bi bezbjednosno odgovarala za izgradnju zatvora.

Saopštio je da je u 2013. i 2014. godini registrovan pad zatvorske populacije. U 2014. godini broj zatvorenika smanjen je 6% u odnosu na 2013. godinu, što je prouzrokovalo i usvajanje novih zakonskih rješenja, kao što je Zakon o izvršenju uslovne osude i kazne rada u javnom interesu. Sada, osim u jednom

odjeljenju Kazneno popravnog doma, ne postoji prenatrpanost zatvorske populacije. Prebukiranost postoji jedino u Paviljonu "A" starom preko 60 godina, zbog čega je planirano njegovo rušenje.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je podsjetio da Odbor za ljudska prava i slobode, u okviru svoje kontrolne i nadzorne uloge, u kontinuitetu vrši praćenje aktivnosti koje nadležni državni organi preduzimaju na poboljšanju položaja lica lišenih slobode. Takođe, je podsjetio je na posjete Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, Zatvoru u Bijelom Polju, pritvorskoj jedinici Centra bezbjednosti u Podgorici i Specijalnoj bolnici za psihijatriju u Dobroti, kada su se članovi Odbora lično uvjerali u uslove u ovim institucijama. Posebno je istakao da ohrabruje korektan i profesionalan odnos zaposlenih prema licima lišenim slobode, što je posljedica i brojnih obuka o ljudskim pravima i postupanju prema ovim licima u skladu sa međunarodnim standardima.

Članovi Odbora za ljudska prava i slobode su ocijenili da je ostvaren značajan napredak u poboljšanju stanja u ustanovama u kojima su smještena lica lišena slobode i odnosu prema ovim licima, uz pohvalu nadležnim organima na aktivnostima preduzetim na ispunjavanju preporuka Zaštitnika.

Iskazano je razumijevanje da se određene preporuke nijesu mogle realizovati zbog nedostatka finansijskih sredstava. Naročito je pohvaljena činjenica da u 2013. godini nije bilo slučajeva torture.

Nakon razmatranja Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2013. godinu i veoma sadržajne rasprave Odbor je **jednoglasno** (sa sedam glasova „za“) **podržao** Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2013. godinu i odlučio da predloži Skupštini da, saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, usvoji sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Prihvata se Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2013. godinu.
2. Skupština Crne Gore podržava preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućene nadležnim državnim organima: Ministarstvu pravde, Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Upravi policije, Ministarstvu zdravlja i ZU Specijalna bolnica za psihijatriju „Dobrota“ u Kotoru.
3. Skupština Crne Gore zahtijeva od Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore da prilikom sačinjavanja i podnošenja Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2014. godinu prikaže u kom stepenu su ispoštovane preporuke Zaštitnika sadržane u Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2013. godinu.
4. Skupština Crne Gore će preko nadležnog Odbora za ljudska prava i slobode, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućenih nadležnim državnim organima, a sadržanih u Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2013. godinu.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik dr Halil Duković, predsjednik Odbora.

Ovim Izvještajem zamjenjuje se Izvještaj, broj 00-72/14-44/3 EPA 611 XXV, od 5. marta 2015. godine.

